

Страутман Ф.И. (1963): Птицы западных областей УССР. Львов: Изд-во Львовск. ун-та. 1: 1-200.
Татаринов К.А. (1973): Фауна хребетних заходу України (екологія, значення, охорона). Львів: Вид-во Львівськ. ун-ту. 1-259.

Фесенко Г.В., Бокотей А.А. (2002): Птахи фауни України (польовий визначник). К. 1-414.
Godyń Z. (1937): O kilku rzadkich gatunkach ptaków w południowo-wschodniej Polsce w roku 1935. - Acta Orn. Mus. Zool. Pol. 2 (2): 27-30.

ПЕРША ЗНАХІДКА СУЛТАНКИ (*PORPHYRIO PORPHYRIO*) В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

О.М. Клітін[†], І.В. Скільський

Чернівецький обласний краєзнавчий музей; а/с 532, м. Чернівці, 58001, Україна
Chernivtsi Regional Museum; P.O. Box 532, Chernivtsi, 58001, Ukraine
✉ І.В. Скільський (I.V. Skilsky); e-mail: skilsky@rambler.ru

First record of the Purple Swamphen (*Porphyrio porphyrio*) in West Ukraine. - A.N. Klitin, I.V. Skilsky. - *Berkut* 21 (1-2). 2012. - Three males were bagged in Chernivtsi region in 1971: near the village of Shyshkivtsi on 12 and 26.09 [48°55' N, 25°63' E] and near the village of Orshivtsi on 19.09 [48°42' N, 25°62' E]. [Ukrainian].

Key words: fauna, distribution, vagrant.

Султанка (*Porphyrio porphyrio*) належить до рідкісних залітних птахів фауни України (Фесенко, Бокотей, 2002). Її ареал тягнеться від Середземномор'я (південь Іспанії та гирло Нілу), через Близький Схід, Індостан, Індокитай, крайній південь Китаю, Філіппіни й Індонезію до островів Самоа, охоплює значну частину Африканського континенту (без Сахари і лісових регіонів екваторіальної Західної Африки), Австралію, Нову Зеландію та о-в Чатам (Курочкин, Кошелев, 1987). Протягом останнього століття в Україні відомо буквально кілька випадків зустрічей поодиноких особин виду, зокрема, у плавнях дельти Дніпра і Дністровського лиману, а також на Сиваші (Кістяківський, 1957; Андрущенко и др., 2003; Фесенко, Бокотей, 2007 та ін.).

У 1971 р. протягом середини – другої половини вересня на ставках Кіцманського району (рівнинна частина Чернівецької області) серед густих заростей прибережно-водної рослинності мисливцями (Ю.Є. Лелет і А.Т. Федченко, особ. повід.) здобуто 3 самців султанки: 12 і 26.09 північніше с. Шишківці (48°55' N, 25°63' E) та 19.09 в околицях с. Оршівці (48°42' N, 25°62'

E). Віддаль між зазначеними пунктами становить приблизно 16 км. Вірогідно, що ці особини належали до однієї залітної зграйки. Найближча до території України ділянка ареалу виду знаходиться на західному узбережжі Каспійського моря (IUCN, 2012*), де гніздиться підвид каспійська або сіроголова султанка (*P. p. seistanicus*) (Курочкин, Кошелев, 1987).

На перший погляд здобуті птахи (вони не збереглися до наших днів у вигляді тушок чи опудал) були дуже подібні до водяної курочки (*Gallinula chloropus*), яка населяє значну кількість озер і ставків західніше Хотинської височини, але відрізнялися помітно більшими розмірами та яскраво-червоними ногами. Отже, султанка є новим видом птахів для західної частини України.

За надання надзвичайно цікавої інформації, автори висловлюють щире подяку згаданим у тексті особам – на той час лаборанту кафедри зоології Чернівецького університету Ю.Є. Лелету та члену колишнього Українського товариства мисливців і рибалок А.Т. Федченку.

* IUCN Red List of Threatened Species. Version 2012.2. <www.iucnredlist.org>

ЛІТЕРАТУРА

- Андрющенко Ю.А., Ардамацкая Т.Б., Белик В.П., Гавриленко В.С. (2003): О первой встрече султанки (*Porphyrio porphyrio*) на Сиваше. - Бранта. 6: 193-194.
- Кістяківський О.Б. (1957): Фауна України. Т. 4. Птахи. К.: АН УРСР. 1-432.

- Куручкин Е.Н., Кошелев А.И. (1987): Султанка. - Птицы СССР. Курообразные, журавлеобразные. Л.: Наука. 414-423.
- Фесенко Г.В., Бокотей А.А. (2002): Птахи фауни України (польовий визначник). К. 1-414.
- Фесенко Г.В., Бокотей А.А. (2007): Анотований список українських наукових назв птахів фауни України (з характеристикою статусу видів). К.-Львів. 1-112.

ОСЕННЯЯ ВСТРЕЧА ХРУСТАНА (*CHARADRIUS MORINELLUS*) НА ОСТРОВЕ ЗМЕИНЫЙ

В.В. Онопко, Е.А. Боровецкий, Д.А. Кивганов, А.И. Корзюков

Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова, биологический ф-т, каф. зоологии;

Шампанский пер., 2, г. Одесса, 65058, Украина

Odesa National University, Biology Faculty, Dep. of Zoology; Shampanskiy per. 2, Odesa, 65058, Ukraine

✉ А.И. Корзюков (A.I. Korzyukov); e-mail: olegk@mail.ru

Autumn record of the Dotterel (*Charadrius morinellus*) on Zmeiniy Island (Black Sea). - V.V. Onopko, E.A. Borovetsky, D.A. Kivganov, A.I. Korzyukov. - *Berkut*. 21 (1-2). 2012. - During the study of bird migrations on Zmeiniy Island [45°15' N, 30°12' E] over 40 years, the Dotterel was recorded regularly but exclusively in the spring. It was found for the first time in the autumn on 22.09.2012. [Russian].

Key words: fauna, Odesa region, distribution, migration.

Хрустан (*Charadrius morinellus*) гнездится в Евразии в зоне возвышенной каменистой тундры к востоку от Норвегии, а также местами в альпийском поясе горных районов (Степанян, 2003). Несмотря на очень большой и разобщенный гнездовой ареал, места зимовок занимают относительно небольшую область полупустынь в Северной Африке и Междуречье. Большинство птиц из европейских популяций зимует на северо-западе африканского континента – в Атласских горах, горных плато и прибрежных районах Алжира и Туниса, в Киренаике. Азиатские популяции перемещаются на Синайский полуостров, Ирак и Иран (Johnsgard, 1981; Рябицев, 1986; Kålås, Børkjedal, 1986).

Хрустан во время миграций достаточно скрытен, держится чаще всего на некотором расстоянии от воды и поэтому часто не попадает в поле внимания орнитологов при учетах водоплавающих и околоводных птиц. Вероятно поэтому на территории Северо-Западного Причерноморья вид ре-

гистрируется стабильно редко. Хрустаны менее пугливы, чем другие кулики – при встрече они подпускают достаточно близко, а затем некоторое время убегают от наблюдателя по земле, время от времени останавливаясь и оглядываясь.

Хрустан на о-ве Змеиний. 29.09.2012 г.

Фото В.В. Онопко

Dotterel on Zmeiniy Island.